
Sémiotika médií

Vizuální kultura, média a kulturní paměť

Obrazy představují klíčový komunikační nástroj nejen v oblasti politiky, reklamy či zpravodajství. Díky digitálním médiím v čím dál větší míře prostupují naše každodenní životy a formují naši zkušenost se světem. Studium vizuální kultury zaměřuje pozornost jednak na tradiční oblasti produkce obrazů jako je výtvarné umění či filmová tvorba, neopomíná však ani nově vznikající fenomény, které se postupně objevují v souvislosti s rozšířením digitálních technologií (meme kultura, vizualizace, CGI atd.). Mezi tématy, kterými se v tomto kontextu budeme zabývat patří role obrazů pro vytváření kulturních významů, politika obrazu, obrazy jako nástroje poznání (využití vizuálních obrazů, zejména fotografií, v přírodních i sociálních vědách), dále například otázky související s konvergencí médií a cirkulací určitých vizuálních motivů napříč různými platformami a mediálními formáty (inter-vizuální vztahy mezi obrazy: citace, aluze, apropriace, odkazy...).

Fungování obrazů, vytvořených v různých kulturních, historických a mediálních kontextech, jako komunikačních médií přibližuje předmět [Dějiny a teorie média obrazu](#). Jeho cílem je zároveň představit vybrané přístupy k interpretaci různých typů obrazů. Podrobněji a s užším zaměřením na oblast filmové tvorby jsou otázky týkající se interpretačních metod pojednány v rámci kurzu [Filmová analýza a interpretace](#). Aktuálním fenoménům spadajícím do naopak velmi široce vymezené oblasti je věnován seminář [Současná vizuální kultura](#), jehož obsah do značné míry určují sami studenti výběrem témat svých prezentací. Specifický kontext studia (vizuálních) médií nabízí seminář [Média a kulturní paměť](#), zaměřený na zkoumání role, jakou při formování sdílené, kulturně zprostředkované paměti sehrávají jednak samotné obrazy (fotografie, filmy, komiksy...), jednak specializované instituce (galerie, archivy, muzea), jejichž smyslem je uchovávání a zpřístupňování kulturního dědictví.

Další předměty v naší nabídce uvedené témata rozvíjejí dalším směry. [Mytopoetika digitálního věku: rétoriky obrazů a ikonologická analýza aktuálních mediálních fenoménů](#) využívá k analýze současné vizuální kultury koncept „mýtu“ a poukazováním na nečekané souvislosti ukazuje, kde leží kořeny dnešní obraznosti. Otázku relevantní pro studium kulturní paměti: jakou roli v přítomnosti hrají „kanonická“ díla minulosti? kromě kurzů věnovaných primárně vizuálním médiím tematizuje také předmět [Bible jako velký kód literatury](#). Možnosti, které pro studium mediálních obsahů nabízí sémiotika jsou podrobně představeny v rámci [Mediální sémiotiky](#) a [Sémiotiky reklamy](#). Pojmy naratologie, které si studenti mohou osvojit v předmětech [Narativita v nefikčních žánrech](#) či [Strukturální poetika vyprávění zase](#) představují vhodný základ pro studium vizuálních formátů jako je film, komiks či videohra, které vedle obrazu pracují také s narativní složkou.

Digitální média

Mapování neustále se měnícího mediálního prostředí a v něm probíhajících komunikačních procesů je nedílnou součástí studia EKS. Jako humanitní obor se přitom zaměřujeme zejména na sociální a kulturní implikace používání digitálních médií. V době, kdy se mediální technologie stále více začleňují prakticky do všech sfér kulturního, sociálního i osobního života je porozumění principům jejich působení nezbytnou podmínkou pro porozumění změnám, k nimž v těchto oblastech dochází v posledních desetiletích. Specifikem EKS je jednak uplatnění sémiotické optiky při studiu digitální kultury, jednak zkoumání tzv. „nových médií“ - internetu, digitální fotografie, filmu a televize – s ohledem na kontext historické kontinuity vývoje médií. V této perspektivě nahlédneme i koncepty jako konvergence, participace, intertextualita, hypertextualita, transmedialita, kód či virtualita, jež jsou s dnešními médii nejčastěji spojovány. Stranou zájmu však nezůstávají ani zcela nové fenomény, které se objevují v souvislosti s digitalizací a vyžadují revizi dosavadních přístupů ke studiu médií.

Společenské dopady používání digitálních médií jsou detailně probírány v rámci kurzu [Digitální média a společnost](#). Změny probíhající v rovině diskursu i rozsah transformace moci související s digitalizací komunikačních procesů tematizuje kurz [Komunikace a moc](#). Otázky spojené převážně s verbální komunikací, konkrétně problematiku persvazivních strategií přibližují předměty [Nová rétorika: média, ideologie a argumentace](#) a [Média jako nástroj manipulace](#). Další skupina předmětů naopak nahlíží digitální média ve vztahu k vizuální kultuře: [Digitální umění a nová média](#), [Programovaný obraz](#), [Mytopoiesis digitálního věku: rétoriky obrazů a ikonologická analýza aktuálních mediálních fenoménů](#) či seminář [Současná vizuální kultura](#).